

Актуальні проблеми європейської історії та міжнародних відносин

УДК 94:329.7 (477) “1917/1918”

Наталія Городня
*Доктор історичних наук, доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ПЕРЕГОВОРИ ДЕРЖАВ АНТАНТИ З УКРАЇНСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ В КІНЦІ 1917 – НА ПОЧАТКУ 1918 рр.

У статті висвітлюються переговори представників держав Антанти з українським національним урядом у листопаді 1917 – січні 1918 р., під час яких виявилися інтереси цих держав щодо Української Народної Республіки та їхнє ставлення до державності України. Проводяться деякі аналогії між тогочасними процесами і «українською кризою» 2014-2015 рр. Показано, що інтерес держав Антанти до УНР обумовлювався виключно їхніми військовими цілями у світовій війні – потребами уникнути ліквідації Російського фронту, допомогти Румунії й утримати блокаду Центральних держав. Проте союзники недооцінювали інтереси УНР і загрозу з боку нової петроградської влади, роль України у стримуванні російської експансії, що мало для них довготривалі негативні наслідки.

Ключові слова: *переговори, Антанта, УНР, Центральна Рада.*

Міжнародна криза, в епіцентрі якої перебуває Україна, засвідчує небезпеку експансіонізму, що супроводжує відродження Росії, як для окремих держав, так і для міжнародного порядку в цілому. Від результатів «української кризи» залежатиме майбутнє не лише нашої держави, але також Європи і світу, а вони напряму залежать від того, наскільки ефективною буде підтримка України з боку ЄС.

Поточна криза повертає нас до періоду Української революції початку ХХ ст., до аналізу політики держав Антанти щодо України в кінці 1917 - на початку 1918 рр., що спричинила довготривалі негативні наслідки.

У вітчизняній історіографії різні аспекти політики «великих держав» щодо України у роки Першої світової війни розкрито у багатьох наукових працях, включаючи монографії Д. Веденєєва, Д. Будкова, М. Держалюка, М. Несука, В. Матвієнка, В. Головченка, І. Дацківа. Проте автори розглядають ці наукові питання переважно з точки зору інтересів України, а в дослідженні політики «великих держав» щодо української національної влади віддають перевагу Центральним державам – Німеччині й Австрійсько-Угорській монархії. Першим комплексним дослідженням політики держав Антанти і США щодо української державності в новітній вітчизняній історіографії була кандидатська дисертація автора цієї статті [1]. У ній на основі залучення широкого кола архівних й опублікованих джерел, аналізу наукового доробку вітчизняних і зарубіжних вчених було вперше викладено відмінне від радянської історіографії бачення цієї наукової проблеми. Усебічне вивчення автором історії країн Європи і Америки під час Першої світової війни дозволяє більш повно розкрити цю проблему з перспективи європейських держав.

Метою статті є висвітлення переговорів представників держав Антанти з українським національним урядом у листопаді 1917 – січні 1918 р., під час яких виявилися інтереси цих держав щодо Української Народної Республіки та їхнє ставлення до державності України, а також переосмислення тогочасних процесів у зв'язку з «українською кризою» 2014-2015 рр.

Світова війна, початок якої у серпні 1914 р. викликав загальну хвилю національного піднесення і патріотизму в усіх державах-учасниках, до 1917 р. спричинила багатотисячні жертви і економічне виснаження воюючих держав. Проте жодна з коаліцій не змогла досягти вирішальної переваги сил. Революція в Росії у лютому 1917 р. і посилення у зв'язку з цим внутрішньої нестабільності у цій провідній державі блоку Антанта, включаючи активізацію національних рухів, надавали шанс Четвертому союзу переламати хід подій на свою користь.

Події всередині Росії, що впливали на ситуацію на фронтах, напряду зачіпали інтереси усіх держав Антанти, передусім Франції і Великої Британії. Вони сприйняли створення Української Центральної Ради (УЦР), а тим більше одностороннє проголошення нею автономії України різко негативно, вбачаючи у цьому підривну діяльність Німеччини з метою послаблення Росії.

Проте поступово увагу представників Антанти в Росії привернули процеси українізації армії, які в умовах розкладання російської армії могли призвести до формування боєздатних національних українських частин для захисту території України, через яку проходив Південно-Західний фронт. У кінці літа – на початку осені представники військових місій Великої Британії і Франції, які перебували в Росії, почали розглядати процеси українізації армії з точки зору можливої користі для військових дій союзників на Південно-Західному і Румунському фронтах (так званому «Російському/Східному» фронті»), і встановили неофіційні контакти з окремими міністрами українського уряду – Генерального секретаріату УЦР.

Ці контакти значно активізувалися після більшовицького перевороту в Петрограді у листопаді/жовтні (за старим стилем) 1917 р. На відміну від Тимчасового уряду, який зберігав вірність союзницьким зобов'язанням Росії, новий більшовицький уряд – Рада народних комісарів (РНК) – одразу ж оголосив про наміри вивести Росію з війни і приступив до їх виконання. Перед державами Антанти виникло термінове завдання залучити до оборони Російського фронту усі можливі сили, передусім Україну, влада якої не визнала більшовицького уряду і 20/7 листопада Третім універсалом проголосила утворення Української Народної Республіки (УНР). Для союзників було важливо, що УНР не поривала зв'язків з Росією, а її влада виступала за збереження цілісності Російської держави у формі демократичної федерації, а саме такою її прагнули бачили європейські держави.

Хоча Третій універсал проголошував наміри української влади найшвидше розпочати мирні переговори, її представники заявляли, що УНР

прагне лише загального миру, а не такого, що послабить західні демократії. Це давало підстави державам Антанти розраховувати на залучення УНР до оборони Російського фронту.

У кінці листопада відбулися зустрічі британських і французьких офіцерів з членами уряду УНР, під час яких вони заявили про симпатію союзників до культурного і політичного відродження України і готовність надати їй допомогу, а також намагалися з'ясувати, у чому вона може полягати. Найбільш значущим був візит групи французьких і британських офіцерів на чолі з генералом Ж. Табуї до генерального секретаря з міжнародних справ О. Шульгина, розцінений українською стороною як встановлення офіційних відносин між УНР і державами Антанти [2, с.233-234].

Після захоплення більшовиками ставки союзників у Могилеві військові місії Франції, Великої Британії, Італії, Японії, Румунії, Сербії і Бельгії 3 грудня/20 листопада переїхали до Києва, де їм була влаштована урочиста зустріч. Рішенням 6 грудня/23 листопада Генеральний Секретаріат об'єднав Південно-Західний і Румунський фронти у єдиний Український фронт і підпорядкував його своєму керівництву. У його постанові відзначалося давнє бажання українського народу усіма силами захищати свій фронт [3, арк.39-40]. Це створювало враження про готовність УНР дотримуватися союзницьких зобов'язань Росії.

Тим часом протистояння різних політичних сил в Україні – поміркованих і радикалів, консерваторів і лібералів, проросійських сил і націоналістів, соціалістів різних течій – посилювалося. Помірковані сили, що формували уряд, переважно представники національно свідомої української інтелігенції без досвіду управління державою, не могли впоратися зі складною внутрішньою ситуацією, яка ставала неконтрольованою. Вихід зі світової війни дозволив би уряду ліквідувати найбільше джерело соціального невдоволення і сконцентруватися на здійсненні обіцяних реформ, підняв би його авторитет. Проте сепаратний мир позбавив би його підтримки держав

Антанти, критично важливої на майбутніх переговорах з російським урядом про статус України.

15/2 грудня більшовицький уряд Росії підписав угоду про перемир'я на фронтах, після чого розпочав сепаратні мирні переговори з державами Четверного союзу у Брест-Литовську. 17/4 грудня він висунув Центральній Раді ультиматум, негативна відповідь на який стала підставою для початку війни проти УНР. Створений більшовиками і підпорядкований Петрограду радянський уряд у Харкові за російської військової підтримки розгорнув наступ на Київ та «інформаційну війну» проти української національної влади. З цього часу УНР була змушена вести війну на два фронти, проти Центральних держав і більшовицьких військ, що було непосильним для неї завданням.

Після припинення військових дій на Російському фронті завдання Антанти полягало в тому, щоб утримати стратегічні пункти на цій території та врятувати Румунію від повної поразки. Хоча її значна частина, включаючи столицю Бухарест, була окупована німецько-австрійськими військами ще в кінці 1916 р., успішні дії румунської армії влітку 1917 р. дозволили стабілізувати фронт. Вихід Росії з війни призвів би до повного оточення Румунії військами Центральних держав і її повної окупації. Вже 9 грудня/26 листопада на Румунському фронті було підписано перемир'я. Щоб вистояти, Румунії були потрібні союзники.

Згідно з розробленим союзниками планом подальшої кампанії на сході румуни мали співробітничати з урядами України, Дону, Північного Кавказу, поляками і чехословацькими полками, та, можливо, іншими національними військами. Передбачалося створення кількох українських національних корпусів, які разом з поляками і чехословацькими полками, сформованими з військовополонених і мобілізованих чехів-колоністів, мали зайняти найважливіші стратегічні пункти на Румунському і Південно-Західному фронтах, щоб утримувати тут певну кількість німецько-австрійських військ [4, с.92].

У середині грудня відбулися зустрічі представників Антанти (Франції, Великої Британії, США) з генеральними секретарями уряду УНР О. Шульгиним, Г. Коваленком, М. Туган-Барановським та іншими, під час яких вони пропонували Україні фінансову допомогу, інструкторів з продовольчої справи, постачання рухомого складу тощо [3, арк.49-50]. 18/5 грудня вперше пропозиції допомоги УНР були викладені у письмовій формі. У ноті генерала Табуї до голови Генерального секретаріату висловлювалися «симпатії союзників до тих зусиль, які робить український уряд в цілях установа порядку, відновлення опорної сили і бажання лишитися вірним союзником» та містилися пропозиції підготувати програму фінансової і технічної допомоги, яку б союзники могли надати Україні [2, с.233-234; 5, с.98-99].

Така допомога Україні була конче необхідною, проте уряд УНР зволікав з відповіддю. Продовження переговорів ставилося ним у залежність від офіційного визнання Францією та її союзниками УНР і призначення до неї своїй офіційних представників [3, арк.49-50; 5, с.58]. Ці питання – про визнання УНР і надання їй фінансової допомоги держав Антанти – залишалися основними в переговорах аж до їхнього припинення.

Проте чи мали намір ці держави визнавати УНР? Позиція французького і британського урядів щодо України була викладена у їхньому спільному меморандумі про політику в Росії від 22 грудня 1917 р. У ньому йшлося про необхідність підтримувати зв'язки з Україною, донськими козаками, Фінляндією, Сибіром, Кавказом тощо, бо «ці різні напівавтономні провінції являють собою дуже велику частину сили Росії» [6, с.331]. Відзначалася потреба переконати «південні російські армії» продовжувати боротьбу з Німеччиною, хоча й висловлювався сумнів щодо можливості досягти цього.

Пріоритетом завданням визначалося забезпечення фінансів для реорганізації України, оплати донським козакам і збройним силам на Кавказі. Фінансування України мала здійснювати Франція, решти територій – Британія. Крім фінансування, визнавалася потреба якомога швидше

призначити агентів і офіцерів для надання підтримки місцевим урядам і їхнім арміям. Від кожної держави мав бути призначений головний офіцер, відповідальний за здійснення політики своїх урядів.

Згідно з цим меморандумом, найважливіші цілі союзників полягали у тому, щоб врятувати, якщо це можливо, Румунію і не допустити, щоб російські припаси потрапили до Німеччини. У зв'язку з цим були сформульовані дві причини допомагати Україні. По-перше, від неї залежало постачання продовольством Румунії. По-друге, було важливо не допустити більшовиків у зернові райони, щоб вони не потрапили під контроль Центральних держав.

Інтерес держав Антанти до співпраці з українським національним урядом обумовлювався також перебуванням на території УНР біля Києва чехословацького корпусу, сформованого з австрійських військовополонених з дозволу Тимчасового уряду у жовтні 1917 р. Після більшовицького перевороту обов'язки по його озброєнню і постачанню перейшли до української влади. У грудні він отримав статус союзницьких сил під французьким командуванням, а в кінці 1917 - на початку 1918 р. оформив угоду з Центральною Радою про умови перебування на території УНР і спільні дії на фронті проти Центральних держав [7, с.207-208].

23 грудня Франція і Британія підписали угоду про розподіл сфер впливу в Росії, за якою Україну було включено до французької сфери впливу. Наступного дня Верховна Рада Антанти проголосила, що кожна країна, яка продовжуватиме війну з Четверним союзом, отримає союзницьку допомогу і підтримку.

Того ж дня Генеральний Секретаріат УЦР звернувся до усіх воюючих і нейтральних держав з нотою про ставлення УНР до переговорів у Брест-Литовську. У ній зазначалося, що УНР має на своїй території фронт і виступає самостійно в міжнародних справах; мир, укладений у результаті переговорів Росії з Центральними державами, буде обов'язковим для УНР

тільки тоді, коли його умови будуть підписані її урядом. Тому вона повинна мати своє представництво на конференції у Брест-Литовську [5, с.93].

Питання про мир обговорювалося на Восьмій сесії УЦР, яка розпочала свою роботу наступного дня. О. Шульгин у своєму виступі наголошував, що мир має бути загальним, і українська дипломатія не може бажати такого миру, який приведе до поразки західної демократії. Тільки держави Антанти, переконував він, могли дати УНР «фактичну силу», але для цього вони повинні були визнати Українську Народну Республіку і надіслати до неї своїх офіційних послів, щоб зміцнити її політичне становище, «як в процесі будівництва федеративного ладу, так і в ... міжнародній політиці в справі миру» [5, с.81]. Виступ О. Шульгина свідчив про сподівання уряду, що мирні ініціативи УНР можуть бути вирішальним поштовхом до загального миру. А вже на той час представники воюючих держав вже вели кулуарні перемовини про його умови, а Німеччина і США виступили з офіційними програмами миру.

Через кілька днів, 29-30 грудня, Ж. Табуї отримав дві телеграми з Ясс, від посла Франції в Румунії Сент-Олера і головнокомандувача союзними військами на Румунському фронті генерала Бертело, у яких повідомлялося про призначення його «комісаром Французької республіки в Україні». Згідно ними, відповідальність за українські справи французький уряд покладав на генерала Бертело, у підпорядкування до якого переходив генерал Табуї; політичні питання мали узгоджуватися ними з послом Сент-Олером [8, арк.9].

Урочистий прийом «комісара Франції в Україні» урядом УНР відбувся 4 січня. Ж. Табуї офіційно повідомив про своє призначення і запевнив, що «Франція ... підтримає усіма силами, матеріальними і моральними, усі зусилля, які робитиме Українська республіка, щоб іти шляхом, який намітили собі союзники» [9]. На зауваження О. Шульгина, що Україна щиро прагне миру, який відповідав би як її інтересам й інтересам усієї демократії, Ж. Табуї відповів, що Франція та її союзники також прагнуть миру, але

тільки такого, який забезпечив би його непорушність [5, с.105-106]. Французький уряд Ж. Клемансо, сформований у листопаді 1917 р., підпорядкував усю свою зовнішню і внутрішню політику єдиній меті – перемозі у війні. Антивоєнна агітація, включаючи обговорення будь-яких мирних пропозицій, розцінювалася ним як «пропаганда поразки», зрада інтересів Франції.

8 січня свого представника при уряді УНР – П. Багге – призначила Велика Британія [2, с.242-243]. Після цього держави Антанти знову повторили пропозиції матеріальної і технічної допомоги УНР і просили надати відповідь якнайшвидше, щоб запобігти втраті часу в умовах швидкого перебігу подій (нота комісара Франції Ж. Табуї уряду УНР від 11 січня/29 грудня).

Ці призначення у Києві сприйняли як визнання Францією і Британією УНР. Але в якому статусі? Зафіксований у Третньому універсалі статус УНР як складової частини майбутньої федеративної Росії давав підстави лише для тимчасового визнання легітимності київської влади як автономного уряду на території Росії.

Посол Франції у Петрограді Ж. Нуланс вважав, що призначення Ж. Табуї комісаром Франції в Україні відбулося за ініціативи офіцерів французької військової місії у Києві і завдяки їхнім зв'язкам у французькому уряді. На його думку, зима 1917/1918 рр. була несприятливим часом для визнання Францією УНР, оскільки Центральній Раді бракувало ефективної влади, необхідної для цього умови. Проте він не заперечував, що реорганізація України викликала інтерес Парижа, яким він не міг нехтувати [10, с.239].

Такому визнанню перешкоджали також тісні відносини держав Антанти з Росією. Як свідчить дипломатичне листування, навіть ті державні діячі, які розглядали можливість визнання України та інших держав на території Російської імперії, оцінювали їх як «сепаратистські рухи», а зв'язки з ними – як вимушені, а отже, тимчасові.

Держсекретар США Р. Лансінг писав, що «будь-який рух, спрямований на уникнення військової катастрофи унаслідок ліквідації Східного фронту має бути підтриманий, навіть якщо його успіхи є проблематичними» [11, с.345]. Водночас він повідомляв посла Френсіса 15 січня 1918 р., що «американський уряд не схильний визнавати будь-який незалежний уряд, доки не буде більш точно висловлено волю російського народу з цього основного питання» [11, с.657]. Такою була позиція й інших держав Антанти, передусім Франції, багаторічної союзниці Росії.

У середині січня 1918 р. у Яссах відбулися двосторонні і багатосторонні переговори представників чотирьох «великих» держав Антанти – Франції, Британії, Італії, США – з місією УНР на чолі з А. Галіпом. Від УНР очікували позитивної відповіді на вимоги союзників продовжувати війну і не підписувати сепаратного миру з Центральними державами. На той час вже було очевидно, що розрахунки на ефективну допомогу з боку України були безпідставними. Як писав посол США у Франції Шарп, «Усе, чого ми можемо просити ..., це зволікати час, щоб допомогти союзним державам здійснити дії для поліпшення загальної ситуації на фронті» [с.662-663].

Під час першого засідання 17 січня представники УНР зробили заяву про її складне становище і висунули вимоги визнання УНР державами Антанти, призначення до Києва їхніх дипломатичних представників, фінансової підтримки українського уряду і постачання в Україну промислових товарів на пільгових умовах [с.660-661].

Наступного дня представники «великої четвірки» виклали свої вимоги. По-перше, УНР мала продовжувати війну, навіть у разі відсутності у неї фінансів, і не підписувати сепаратного миру. По-друге, український уряд не повинен був вступати у відносини з ворогами союзників. По-третє, він був зобов'язаний за допомогою військової місії союзників організувати збройні сили, достатні не тільки для забезпечення внутрішнього порядку в Україні, але й для її захисту від зовнішніх атак. По-четверте, уряд УНР мав увійти у відносини з Румунією і державами, що утворилися на території Російської

імперії для створення суцільного фронту проти Центральних держав. Поп'яте, Україна мала постачати продовольство в Румунію. Зазначалося, що ставлення союзних держав до України з точки зору її визнання, фінансової допомоги та військового співробітництва залежить від відповіді української сторони на ці п'ять пунктів [6, с.662].

Україна могла також стати опорною базою для боротьби з російським більшовизмом, але на початку 1918 р. держави Антанти не ставили таке завдання. Воно стало актуальним вже після закінчення світової війни. Посол США у Росії Френсіс у грудні 1917 р. навіть розглядав можливість визнання державами Антанти російського більшовицького уряду як «де-факто уряду Петрограду, Москви і околиць» для утримання фронту, наряду з визнанням Фінляндії, України, Сибіру і провінції донських козаків [6, с.336].

Українська місія на переговорах в Яссах не мала достатніх повноважень і була змушена чекати на відповідь з Києва. Проте там зробили інший вибір. 22 січня УЦР ухвалила постанову про надання уряду повноважень на підписання сепаратного миру з Центральними державами у Брест-Литовську. Того ж дня було схвалено Четвертий універсал Центральної Ради про незалежність УНР, що було необхідною умовою для підписання нею міжнародного договору. Ці рішення викликали негативну реакцію держав Антанти. Проголошення незалежності УНР розцінювалося ними як результат німецької й австрійської пропаганди та реалізація плану Німеччини закріпитися на території Росії.

У другій половині січня 1918 р., коли переговори з державами Антанти про допомогу могли нарешті завершитися підписанням відповідної угоди, пріоритетним завданням українського національного уряду було стримування більшовицького наступу на Київ. Для цього він потребував реальної військової допомоги, яку держави Антанти, на відміну від Німеччини, надати не могли. Врешті 8 лютого/26 січня більшовицькі війська вступили в Київ. Наступного дня УНР підписала у Брест-Литовську сепаратний мир з Четверним союзом. Після цього відбувся повний розрив

контактів держав Антанти з УНР, яка тепер, з їхньої точки зору, переходила у ворожий табір і ставала інструментом німецької політики.

Унаслідок підписання УНР сепаратного мирного договору Центральні держави отримали можливість ліквідувати Південно-Західний фронт, а невдовзі й Румунський фронт (Румунія була змушена підписати сепаратний мирний договір 7 травня 1918 р.). Це уможливило переведення їхніх дивізій на Західний фронт і організацію там великого наступу весною-влітку 1918 р. Проте найбільш важливим було послаблення завдяки постачанню українського продовольства економічної блокади Центральних держав, на яку держави Антанти покладали великі надії.

За оцінкою канцлера Австро-Угорської монархії О. Черніна, мир з УНР був підписаний під тиском голоду, що починався. Без українського продовольства його держава не змогла б протриматися до нового врожаю, а отримати його з іншого місця було неможливо [12 с.166].

Представники держав Антанти також акцентували на продовольчому аспекті договору між Центральними державами й Україною. За оцінкою ад'ютанта прем'єр-міністра Франції генерала Мордака, визнання Центральними державами Української республіки не мало політичного значення, але з економічної точки зору, а отже і військових наслідків, було досить серйозним. Адже в обмін на визнання Українська республіка повинна була поставити у Центральні держави хліб, вугілля, худобу тощо, усе те, чого їм бракувало через блокаду, організовану Антантою [13, с.191]. Держави Антанти, передусім Францію, турбувало також посилення німецького політичного впливу в Україні, що ставило під загрозу відновлення Російської імперії і розширювало географічні межі геополітичного протистояння з Німеччиною.

Отже, не зважаючи на бажання української національної влади співпрацювати з державами Антанти, переговори між ними у листопаді 1917 – січні 1918 р. завершилися безрезультатно. Основна причина цього полягала у відмінності їхніх пріоритетних цілей. Основні цілі керівництва

УНР полягали в тому, щоб запинити російську більшовицьку агресію і відстояти українську національну державність, держав Антанти – перемогти у світовій війні, для чого було важливо врятувати Східний фронт, щоб не допустити порушення рівноваги сил на користь Четверного союзу на Західному фронті.

Держави Антанти розглядали Україну виключно з позиції своїх інтересів. Пропозиції їхньої допомоги УНР були повністю підпорядковані цілям перемоги у світовій війні, а ставлення до державності України обумовлювалося тісними відносинами з Росією. Водночас вони погано розуміли і недооцінювали потреби України, що врешті штовхнуло керівництво УНР до співпраці з ворогами Антанти.

Основним завданням Української революції була реалізація права українців на самовизначення, що тоді означало створення національної держави. Через сто років перед Україною стоять аналогічні завдання, цього разу захисту національної державності й суверенітету. Як і тоді, Росія організовує і підтримує антиурядові сили в Україні, постачає їх усіма необхідними ресурсами для ведення військових дій, включаючи солдат і офіцерів, веде інформаційну війну проти української держави, прикриваючись заявами про «громадянську війну», викликану неефективністю української влади. Як і тоді, Україна потребує потужної міжнародної підтримки, щоб вистояти проти могутнього противника, який значно переважає її за територією і чисельністю населення, за військовим і економічним потенціалом.

Проте, як і тоді, європейські держави недооцінюють загрозу російського експансіонізму, значний вплив на їхню політику мають тісні відносини з Росією. Залежність від постачання російського газу, зацікавленість у реалізації взаємовигідних економічних проєктів, потреба співпраці у вирішенні глобальних проблем – усе це залишає місце для їх компромісу з Росією за рахунок України. Проте від наслідків «української кризи» залежить майбутнє не лише України, а й усієї міжнародної системи. Так, недооцінка

загрози з боку більшовицької Росії і ролі України у стримуванні російської експансії у 1917-1918 рр. і в наступні роки мала довготривалі негативні наслідки для західних демократій.

Список використаних джерел та літератури

1. Городня Н. Д. Політика держав Антанти і США щодо державності України у 1917-1919 рр.: Дис. ... канд. іст. наук: Київський національний університет імені Тараса Шевченка / Н. Д. Городня. – К., 1996. – 222 с.
2. Винниченко В. Відродження нації / В. Винниченко : У 3-х ч. – Київ-Відень, 1920. – Ч.2. – 328 с.
3. Центральний державний архів вищих органів влади та управління (ЦДАВО) України, ф.2592, оп.1, спр.2
4. Христюк П. Замітки і матеріали до історії української революції, 1917-1920 / П. Христюк : В 2-х т. – Відень, 1921. – Т.2. – 312 с.
5. Шульгин О. Політика (Державне будівництво і міжнародні справи) / О. Шульгин. – К., 1918. – 111 с.
6. Papers Relating to the Foreign Relations of the United States, 1918. Russia : In 3 vol. – Washington, 1931-1932. – V.1. – 680 с.
7. Масарик Т.Г. Мировая революция. Воспоминания / Т. Г. Масарик: В 2-х ч. – Ч.2. – Прага, 1927. – 360 с.
8. ЦДАВО України. – ф.2592, оп.3, спр.3.
9. Нова Рада. – 1917. – №217.
10. Noulens G. Mon Ambassade en Russie Sovietique / G. Noulens: In 2 t. – Т.1. – Paris, 1939. – 280 p.
11. Papers Relating to the Foreign Relations of the United States. The Lansing papers (1914-1920) : In 2 vols. – V.2. – Washington, 1940. – 640 p.
12. Чернин О. Брест-Литовск / О. Чернин // Архив русской революции : В 12-ти т. – Т.2. – Берлин, 1921. — С.108-134.
13. Mordacq, General. The Ministere Clemanceau. Journal d'un Temoin / General Mordacq. – Paris, 1931 : In 3 t. – Т.1. – 330 p.

ANTANTA NATIONS' NEGOTIATIONS WITH UKRAINIAN PEOPLE'S REPUBLIC IN LATE 1917 – EARLY 1918

The paper studies Antanta nations' negotiations with Ukrainian national government in November 1917 - January 1918, which revealed their interests towards Ukrainian People's Republic (UPR) and their attitude to Ukraine's statehood. It also draws an analogy between that time developments and 2014-2015 "Ukrainian Crisis". It argues that allies' interests to Ukraine were driven exclusively by their military aims – their needs to avoid the Russian front elimination, to help Rumania and to hold the Central Powers' blockade. However the allies underestimated UPR's interests, the threat from a new Russian government, and the role of Ukraine in its containment. Finally that caused long-term negative consequences for the Western democracies.

Keywords: negotiations, Antanta, Ukrainian People's Republic, Central Rada.

ПЕРЕГОВОРЫ СТРАН АНТАНТЫ С УКРАИНСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКОЙ В КОНЦЕ 1917 – НАЧАЛЕ 1918 ГГ.

Статья посвящена переговорам представителей государств Антанты с украинским национальным правительством в ноябре 1917 – январе 1918 гг., во время которых проявились их интересы к Украинской Народной Республике и отношение к государственности Украины. Проводятся некоторые аналогии между процессами того времени и «украинским кризисом» 2014-2015 гг. Показано, что интересы союзников к Украине обуславливались исключительно их военными целями в мировой войне – стремлением избежать ликвидации Российского фронта, поддержать Румынию и удержать блокаду Центральных держав. Однако союзники недооценивали интересы УНР, угрозу со стороны большевицкой России и

роль Украины в сдерживании российской экспансии, что имело для них долговременные негативные последствия.

Ключевые слова: *переговоры, Антанта, Украинская Народная Республика, Центральная Рада.*